

5. Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ : наказ Міністерства освіти і науки України від 26 вересня 2005 року № 557 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал «Верховна Рада України». — Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1130-05>.

Слиш М. В., здобувач вищої освіти гр. ПД-171
Науковий керівник - **Берднік І. В.**, к.ю.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ЕТИЧНИХ ЗАСАД ДІЯЛЬНОСТІ СПІВРОБІТНИКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Актуальною темою сучасної професійної культури є етикет, оскільки має безпосереднє відношення до дотримання загальної культури, поваги та тактовності у професійній сфері. Досить вагомим аспектом є дотримання моралі для правоохоронних органів, зокрема Державного бюро розслідувань (далі – ДБР), адже об'єктом їх діяльності є людина. Ця правова структура веде досудове розслідування кримінальних правопорушень, в яких фігурують правоохоронці, судді та інші службовці.

На мою думку, професійна етика є важливою в діяльності правоохоронних органів, оскільки недотримання норм моралі для представників цієї галузі є підставою їх професійної некомпетентності та притягнення їх до відповідальності та звільнення із займаних посад. Зрозуміло, що для цього необхідні чіткі юридичні підстави. Саме з цією метою необхідна правова регламентація етичної поведінки працівників, тобто повинна бути створена правова основа професійної етики таких осіб.

Саме із цією метою етика у роботі працівників ДБР виражена у системі нормативно-правових актів, які регулюють службову діяльність працівників. Законодавчу основу професійної етики співробітників ДБР складає: Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, ратифіковані Україною, закони України, нормативно-правові акти центральних державних органів (постанови Верховної Ради України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України), відомчі нормативно-правові акти (накази, інструкції, розпорядження Міністерства внутрішніх справ України).

Конституція України є одним із найважливіших джерел моральних засад у діяльності правоохоронних органів. Стаття 28 Конституції України встановлює, що кожен має право на повагу до його честі та гідності; ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню [1].

В свою чергу стаття 3 Конвенції «Про захист прав людини і основоположних свобод» встановлює, що нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню. Тобто жодний працівник ДБР не має права своїми діями принижувати осіб, висловлюватися образливо або іншим чином зневажати людей [2].

Серед нормативних актів, які складають правову основу моралі посадових осіб цього органу, перш за все можна назвати закон України «Про Державне бюро розслідувань». Закон України «Про Державне бюро розслідувань» включає основні елементи реалізації своєї діяльності, зокрема і певні етичні засади. Ці норми розміщені в розділі I, який визначає основні засади організації та діяльності Державного бюро розслідувань, а також в розділі II, який встановлює правила організації і діяльності Державного бюро розслідувань.

Верховенство права, відкритість та прозорість, дотримання прав і свобод людини, взаємодія з населенням на засадах партнерства, політична нейтральність, іншими словами засади діяльності правоохоронців, зазначені в законі України «Про Державне бюро розслідувань», є моральними орієнтирами, на яких ґрунтується діяльність ДБР загалом, це і є певний перелік тих етичних норм, яких повинен дотримуватися посадові особи у своїй професійній діяльності [3].

До того ж, протидіяти злочинності й іншими правопорушенням – це не тільки правова, але й моральна проблема ДБР, оскільки не можна боротися зі злочинністю та причинами її виникнення, не зміцнюючи моральні принципи суспільства. У свою чергу без протидії злочинності неможливо досягнути реалізації прав громадян сучасної правової держави. Адже дотримання етики зобов'язує кожного працівника проявляти такт, витримку, повагу до учасників професійної діяльності Державного бюро розслідувань, що, як показує практика і дослідження надає помітну дисциплінуючу, виховну дію на громадян.

Професійна мораль службовців складається із певних категорії етики, що регламентує діяльність людей тієї або іншої професії, етичні якості, якими вони повинні володіти, норми, що керують їх службову діяльність, і ряд інших моральних аспектів професійної діяльності. Водночас професійна етикет представлений такими видами, як «професійний обов'язок», «службова гідність», «професійна честь». Мають цілком певне професійне звучання в практиці Державного бюро розслідувань такі етичні категорії, як «відповідальність», «справедливість», «гуманізм», «колективізм» і інші [4, с. 132].

Таким чином, можна зробити висновок, що в Україні створена необхідна законодавча основа професійної етики в діяльності Державного бюро розслідувань, що містить у собі розгалужену систему нормативно-правових актів, спрямовану на досягнення виконання посадовими особами Державного бюро розслідувань своїх службових обов'язків, збільшують авторитет серед колег і населення, зміцнюють особистий статус захисника правопорядку. Ба більше, можна сміливо стверджувати, що як показує практика і дослідження, чим досконаліше у співробітників почуття індивідуальної та професійної честі, тим вища його соціальне значення, оскільки вона поєднується з етичною зрілістю, культурою працівника, необхідними моральними якостями.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Відомості Верховної Ради України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 20.03.2021).
2. Про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 04.11.1950. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 20.03.2021).
3. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text> (дата звернення: 20.03.2021).
4. Бандурка А. М., Бочарова С. П., Землянская Е. В. Психологія управління. Харків. Титул, 2007. 532 с.